

00003

1959/03/24

Tento materiál je nutno vrátit nejpozději do jednoho měsíce technickému oddělení ÚV KSČ

Příloha I

U s n e s e n í

42. schůze politického byra ÚV KSČ ze dne 24. 3. 1959

k bodu: Zpráva o rozhovoru s představitelem Lidové socialistické strany Kuby
(s. J. Hendrych)

U s n e s e n o:

Na základě zprávy o rozhovoru s představitelem Lidové socialistické strany Kuby se schvaluje:

1. poslat obchodní misi do Kuby s cílem připravit cestu k normalizaci diplomatických styků,
2. vyslovit souhlas k eventuálnímu jednání o dodávkách zbraní, bude-li československá delegace o to požádána,
3. poskytnout požadovanou pomoc technickým zařízením pro tiskárnu Lidové socialistické strany Kuby.

Provede: s. J. Hendrych

s. V. David³

s. F. Krajčír⁴

Příloha III

Z á z n a m

o rozhovoru se s. Severo Aguirre, členem PB ÚV Lidové soc. strany Kuby

Soudruh Aguirre informoval o situaci na Kubě a práci Lidové socialistické strany Kuby.

Uvedl, že partyzánské hnutí na Kubě, které původně počalo jako izolované ozbrojené akce maloburžoazních demokratů, se postupně přeměnilo v masové hnutí ozbrojených dělníků a rolníků, kteří tvoří 90 % revoluční armády. Značnou zásluhu na tomto vývoji má komunistická strana, která dlouhá léta vedla masy bezzemků a drobných rolníků k boji za pozemkovou reformu: povstalecký vůdce Fidél Castro se po neúspěších taktiky ojedinělých teroristických akcí proti Batistově diktatuře počal opírat o masy rolníků, které jej podpořily tehdy, kdy přejal komunistické heslo demokratické pozemkové reformy.

ÚV LSS Kuby vyslal v r. 1958 do štábu povstaleckého hnutí člena PB soudruha Rodrígueza. Strana dala pokyn k všestranné podpoře povstaleckého hnutí a získala v něm silné pozice. Řadu významných velitelských míst zastávali a zastávají

³ Václav David byl československým ministrem zahraničních věcí.

⁴ František Krajčír byl československým ministrem zahraničního obchodu.

komunisté. Fidél Castro, který ještě počátkem r. 1957 podléhal protikomunistickým náladám v domněnání, že snad komunisté hodlají jeho osoby "zneužít" pro své cíle, se postupně zbavoval protikomunistických předsudků. Značný podíl na jeho kladném politickém vývoji měl sám americký imperialismus, který na jedné straně s Castrovým hnutím koketoval a předstíral k němu sympatie, na druhé straně však zahrnoval fašistického diktátora Batistu všestrannou vojenskou pomocí.

Castro je podle názoru kubánských soudruhů citlivý k požadavkům mas. Komunisté Castra v minulosti často kritizovali, a to i veřejně, za nesprávný postup, který svědčil o maloburžoazní mentalitě povstaleckých vůdců. Např. na jaře loňského roku byla vydána výzva vojákům Batistovy armády ke vzpouře spolu s pohrůzkou, že v případě neuposlechnutí pokynu povstaleckého vedení budou zastřeleni. Tím se na čas sblížili čestnější příslušníci vládní armády s fašistickými zločinci.

Fidél Castro patří k levé skupině "hnutí 26. července", k němuž náleží i jeho mladší, politicky však vyspělejší bratr Raul (nynější vrchní velitel branných sil). Ve vládě se Fidél Castro obklopil čestnými, nezkorumpovanými politiky, kteří se částečně obávají silícího tlaku amerického imperialismu. LSS Kuby usiluje o spolupráci nejen s levicí "hnutí 26. července", ale i s jeho středem. V rámci politiky nejširší demokratické fronty strana usiluje o neutralizaci pravice "hnutí 26. července".

Strana dosáhla značných úspěchů při reorganizaci dělnických odborů, musí však překonávat sabotáž pravého křídla "hnutí 26. července", které se staví proti důsledné demokratizaci odborů a nechce spolupracovat s komunisty. Na venkově komunisté pracují ve 300 místních rolnických svazech. Strana podporuje dílčí pozemkovou reformu, která byla zahájena již na osvobozeném partyzánském území a jež dává bezzemkům (tzv. precaristas) a drobným rolníkům zdarma půdu do výměry 26 hektarů a možnost levného pronájmu půdy do 39 ha.

LSS Kuby žádá změnu ústavního zákona o pozemkové reformě, který vyžaduje placení půdy předem a v hotovosti. V další etapě boje za pozemkovou reformu bude žádat strana konfiskaci pozemků latifundistů. Do této kategorie patří americké společnosti, které vlastní 66 % zemědělské půdy. Boj za pozemkovou reformu se prolíná takto s bojem proti imperialismu. Fidél Castro v čele revoluční vlády učinil první krok k nacionalizaci amerických podniků veřejných služeb tím, že dosadil státní kontrolní komisi do správy americké společnosti Tel. & Tel. Comp., která udržuje neúměrně vysoké telefonní poplatky spotřebitelů.

Buržoazně demokratická revoluce na Kubě byla a dosud je z největší části řízena protiimperialistickou maloburžoazií a střední národní buržoazií. V současné době však neudávají hlavní tón představitelé demokratické opozice ve vládě, ale maloburžoazní vůdčové revoluční armády (Fidél a Raul Castro, E. Guevara), kteří se opírají o lidovou armádu. V ní mají velký vliv komunisté a sympatizující s nimi. V kubánské revoluci byl kombinován lidový partyzánský boj s akcemi dělnické třídy ve městech, které přešly v ozbrojené povstání lidu. Akce dělnické třídy, aktivně organizované především komunisty, překazily úmysl USA vyměnit po nevyhnutelném pádu Batistovy vlády reakční kliku novou figurkou.

V průběhu pokrokové buržoazně demokratické revoluce byl rozmetán do značné míry státní buržoazní aparát: v armádě je jen nepatrná část nižších důstojníků bývalé vládní armády (těch, kteří mohli dokázat, že se nezúčastnili vojenských akcí proti lidu). Byla vyměněna policie a zrušeno tzv. "byro pro potírání komunismu". Byly

rozpuštěny politické strany, které se kompromitovaly účastí na volební frašce v listopadu 1958. Došlo k výměně osob z orgánů justice, obecních rad včetně starostů. Všech těchto revolučních akcí se aktivně zúčastnili členové LSS Kuby. Kubánská buržoazně demokratická revoluce nebyla zahájena pod vedením proletariátu, avšak předvoj proletariátu však ovlivňoval a ovlivňuje její průběh pokrokovými hesly a taktikou. Komunisté vytvářejí stále lepší podmínky pro prohlubování náplně protiimperialistické a protifeudální revoluce. Síly kontrarevoluce jsou v současné době dezorganizovány a omezeny na jednotlivé skupinky reakční buržoazie, izolované od mas. Soustředí se postupně znovu, zejména za podpory reakčního tisku. Tento proces obnovy jednotné kontrarevoluční fronty buržoazie budou [sic!] však podle názoru kubánských soudruhů trvat ještě určitou dobu. Proto také americký imperialismus zatím nemůže přikročit k otevřené podpoře kontrarevolucionářů, kteří předstírají na oko souhlas s revolucí a razí heslo: "za revoluci, ale pryč s komunisty". V této situaci se obnovuje Lidová socialistická strana, která měla koncem prosince přes 10 000 členů. Počet členů patrně od té doby [sic!] dosti značně stoupl. Strana vydává deník Hoy (Dnes), orientační týdeník bulletin pro funkcionáře Carta Semanal (Týdeník dopis) a připravuje opět vydávání teoretického časopisu Fundamentales (Základy). Stranická propaganda má dva důležité úkoly: předně vysvětlovat masám, že se musí stát hlavní silou určující další vývoj na Kubě, a za druhé paralyzovat účiny protikomunistické propagandy šířené především buržoazním tiskem, jenž zneužívá "svobody pro všechny".

Soudruh Aguirre zdůraznil skutečnost, že revoluční velitelé včetně Fidela Castra počítají s tím, že USA v případě, že by se jimi připravovaný hospodářský bojkot Kuby ukázal neúčinný, přikročí po čase k vyprovokování ozbrojeného boje. V této souvislosti nabývá na mimořádném významu pomoc socialistických zemí. Z nich zvláště ČSR má na Kubě obzvláště příznivé podmínky k pomoci. Diplomatické styky mezi oběma zeměmi nebyly přerušeny (na rozdíl od SSSR), ale jen prakticky ustaly v důsledku toho, že čs. chargé d'affaires byl před únorem 1948 odvolán z důvodů úspornosti. Obchodní spojení s kubánskými firmami trvalo i po dobu Batistovy diktatury.

X X X

V rozhovoru byly nadhozeny tyto konkrétní otázky:

1. Vyslání čs. obchodní mise na Kubu. Měly by polooficiální charakter a přijela by bez jakékoli publicity. Mise by projednala možnost rozšíření čs. obchodu s Kubou a zdůraznila přání poskytnout kubánské vládě ekonomickou pomoc na základě vzájemné dohody. Kubánští soudruzi se zavazují, že takové obchodní misi, vybavené plnými mocemi a dobře připravené politicky, zprostředkují spojení s hlavními představiteli kubánské vlády včetně Fidela Castra.

Nyní je vhodný okamžik k takovému kroku. Podle vyjádření s. Aguirre může ČSR v Karibské oblasti působit jako "ledoborec socialistického tábora". V souvislosti s tím uvedl, že by např. ČLR mohla nakupovat kubánský cukr přes ČSR (zatím jej kupuje přes Anglii). Kubánští soudruzi podají v nejbližší době zprávu, který diplomatický zástupce Castrovy vlády by byl nejvhodnější k provedení příslušné sondáže. Některé podrobné otázky, související s ev. vysláním neoficiální čs. obchodní mise na Kubu, projednal s. Aguirre na MZO se s. Hlochem 11. t. m.

2. Ve věci žádosti kubánských soudruhů z konce r. 1958 (dodávky zbraní povstalecké armádě (s. Aguirre zdůraznil, že se situace změnila rychlou porážkou Batistovy diktatury. Bylo by však správné, aby v případě žádosti kubánské vlády o prodej vojenské techniky bylo z čs. strany vyhověno. Tento čin by podle kubánských soudruhů měl velmi kladný psychologický účinek nejen v masách, ale i mezi samými vůdci "hnutí 26. července", pro které bylo opatrování zbraní vždy největším problémem.

3. Soudruh Aguirre dále požádal o pomoc technickým zařízením (sázecími stroji) pro novou tiskárnu LSS Kuby. Uvedl, že LSS dostane pomoc od KSSS a SED, která dodá rotačku. Z naší strany by bylo možno dát k dispozici pět zachovalých linotypů, které byly dosud v provozu.

X X X

Soudruh Hendrych předběžně vyslovil s náměty a požadavky soudruha Aguirre souhlas s tím, že bude informovat vedení strany.

10. 3. 1959

SÚA, Archív ÚV KSČ, fond 02-2, PB ÚV KSČ, 1958-1962, sv. 235, aj. 314, bod 14, 9 listů.

POLITICKÉ BYRO ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSČ

Přísně tajné !

3552/14

K bodu: Dodávky speciální techniky Kubě

Švýcarská firma má zájem nakoupit v ČSR speciální techniku pro kubánské ozbrojené síly. Politické byro ÚV KSČ bylo předběžně informováno. Na podkladě jeho usnesení z 8. 9. 1959 předkládá se návrh na uzavření příslušného kontraktu. Věc byla projednána s ministerstvy zahraničních věcí a národní obrany.

Příloha I

Návrh usnesení

Příloha III

Zpráva

Předkládá: s. F. Krajčír

Dne 25. září 1959

Počet listů: 8

Tento materiál je nutno vrátit nejpozději do jednoho měsíce technickému oddělení ÚV KSČ

s. Hamouz⁵ není kapacita pro opravu samopalů

⁵ Jako první je v tomto spisu vložen list s těmito rukou psanými poznámkami.

otázka výroby munice

s. Jankovcová s. Krajčír ve spolupráci se s. Davidem ověřit
do usnesení zda zbraně jsou skutečně určeny kubánské vládě

Příloha I

U s n e s e n í

69. schůze politického byra ÚV KSČ ze dne 29. IX. 59

k bodu: Dodávky speciální techniky Kubě

(s. F. Krajčír)

U s n e s e n o :

Politické byro ÚV KSČ

I. bere na vědomí předloženou zprávu,

II. souhlasí

1. s uskutečněním dodávek speciální techniky kořistních nebo československých vzorů kubánské vládě přes vhodného zprostředkovatele na podkladě licence nebo jiného oficiálního dokumentu některého neutrálního státu, dokud kubánská vláda neuzná za možné projednávat tyto otázky s čs. vládou přímo s tím, že před případnou realizací těchto dodávek předloží s. Krajčír politickému byru ÚV KSČ vždy příslušný návrh,⁶

2. s dodáním 50 000 kusů 9 mm samopalů čs. vzoru 23/25 a požadovaného množství příslušné munice ozbrojeným silám Kuby prostřednictvím švýcarské firmy Philipp Friedländer,

3. s uzavřením kontraktu se švýcarskou firmou P. Friedländer na dodání výše uvedených 9 mm samopalů a nábojů na podkladě švýcarské reexportní licence za podmínky franko čs. hranice při hotovém placení ve volně směnitelné měně, prokáže-li jmenovaná firma, že zboží je určeno kubánským ozbrojeným silám,

III. ukládá

1) s. Krajčírovi ve spolupráci se s. Davidem zajistit, že před uzavřením kontraktu bude věrohodně ověřeno, že zbraně jsou určeny kubánské vládě, a to i případným dotazem u příslušných kubánských státních orgánů,

2) s. B. Lomskému ve spolupráci se s. F. Krajčírem uvolnit v r. 1959 a 1960 ze zásob vojenské správy k účelu uvedenému v bodě II/2 celkem 50 000 samopalů 9 mm vz. 23/25 a 80 miliónů kusů 9 mm nábojů, a to tak, aby nejméně 15 000 kusů mohlo být vyvezeno počátkem prosince 1959.

Provede: s. F. Krajčír

s. B. Lomský⁷

⁶ Kurzívou označená část je k návrhu usnesení připsána perem.

⁷ Armádní generál Bohumír Lomský byl československým ministrem národní obrany.

s. V. David⁸

Na vědomí: s. O. Šimůnek⁹

s. J. Ďuriš¹⁰

s. J. Hendrych

IV. Závěr

Vzhledem k výše uvedenému doporučujeme uvážit přijetí tohoto doplňku usnesení v bodě III:

"u k l á d á s. F. Krajčírovi ve spolupráci se s. Davidem uzavřením kontraktu bude věrohodně ověřeno, že zbraně jsou určeny kubánské vládě, a to i případným dotazem u příslušných kubánských státních orgánů."

Dále doporučujeme doplnit bod II/1 návrhu usnesení větou ve znění:

".... s tím, že před případnou realizací těchto dodávek předloží ministr zahraničního obchodu PB ÚV KSČ vždy příslušný návrh".

V Praze dne 28. září 1959

Vedoucí odboru:

podpis nečitelný

Příloha III.

Z p r á v a

pro politické byro ÚV KSČ o projednávání dodávek
speciální techniky z ČSR kubánským ozbrojeným
silám.

Počátkem září t.r. navštívil hlavní technickou správu ministerstva zahraničního obchodu¹¹ švýcarský státní příslušník, Willy Strub. Vykázal se pověřením p. Philippa Friedländera, který je švýcarskými úřady oprávněn k obchodu se zbraněmi a válečným materiálem (licence č. 1876 Eidg. Militärdep.). Účelem jeho cesty bylo projednat možnost dodání 50.000 ks 9 mm samopalů a munice (5-10.000 ks na zbraň) pro ozbrojené síly Kuby.

Zájem kubánských míst o speciální techniku z Československa se datuje již od konce r. 1958. V prosinci m.r. podal čs. obchodní přidělenec v Mexicu zprávu o poptávce jisté costarické firmy na vojenskou techniku pro jednotky Fidela Castra. Možnost dodávek trofejních nebo starších čs. zbraní byla tenkrát konsultována se sovětskou stranou. Dne 7. ledna t.r. Státní výbor rady ministrů SSSR pro zahraniční hospodářské styky oznámil kladné stanovisko k úmyslu čs. strany pomoci osvobozovacímu boji na Kubě. Politické byro ÚV KSČ ve svém usnesení z 20. ledna

⁸ V původním návrhu usnesení bylo jméno V. Davida uvedeno pouze v kolonce "Na vědomí".

⁹ Předseda Státní plánovací komise (SPK).

¹⁰ Československý ministr financí.

¹¹ HTS-MZO - de facto Omnipol. Kromě vývozu tzv. speciálního materiálu ("speciálu") pod hlavičkou podniku zahraničního obchodu Omnipol se pracovníci hlavní technické správy zabývali rovněž získáváním Západem embargovaného zboží.

1959 (bod 15) uložilo v souvislosti s tím ministři zahraničního obchodu uskutečnit uvedené dodávky po předběžné konzultaci se sovětskými představiteli, požádá-li o ně nová kubánská vláda.

Otázkou dodávek speciální techniky na Kubu se zabývala též 42. schůze politického byra ÚV KSČ při projednávání zprávy o rozhovoru s představitelem Lidové socialistické strany Kuby. V příslušném usnesení ze dne 24. března 1959 (bod 7) bylo stanoveno vyslat na Kubu obchodní misi, která mimo jiné měla tlumočit souhlas k eventuálnímu jednání o dodávkách zbraní.

Na podkladě toho jednal v červenci t.r. vedoucí čs. obchodní mise soudruh Maruška, s ředitelem Národního ústavu pro pozemkovou reformu, kapitánem Jimenezem. V závěrečném rozhovoru jmenovaný kubánský činitel potvrdil zájem o zbraně z ČSR. Zároveň však tlumočil názor předsedy vlády dr. Fidela Castra, že v současné napjaté situaci mohl by být nákup uskutečněn jen prostřednictvím třetí země, neboť přímé dodávky z Československa mohly by být Spojenými státy politicky zneužity obdobným způsobem, jako v případě Guatemaly.

Ministerstvo zahraničního obchodu se proto domnívá, že s přihlédnutím k současnému stanovisku kubánských představitelů by bylo účelné využívat vhodných zprostředkovatelů a případně uskutečňovat dodávky speciální techniky kořistních nebo čs. vzorů Kubě na podkladě licence nebo jiného oficiálního dokumentu některého z neutrálních států (Švýcarsko, Rakousko, Švédsko, Finsko).

Nedávná návštěva pana W. Struba v Praze se zdá být v souladu s uvedenou koncepcí kubánských míst, která patrně považovala za vhodné vyhledat zprostředkovatele v neutrálním Švýcarsku. Willy Strub uvedl, že obchod by byl uskutečněn na podkladě řádně švýcarské reexportní licence v několika dílčích dodávkách. Příslušný kontrakt by přijel uzavřít do Československa osobně pan Friedländer, a to za podmínky franko čs. hranice, při čemž přepravu do nakládacího přístavu, kterým má být Rostock v NDR, jako i námořní přepravu by zajistil kupující sám. Úhrada by byla provedena ve švýcarských francích neodvolatelným akreditivem, který by Schweizerische Bankgesellschaft, Zürich, otevřela u Státní banky československé v Praze. Přitom pan Strub prohlásil, že nákup by financovala americká náboženská organizace C.A.R.E., která údajně ve své charitativní činnosti je velkým odběratelem kubánského cukru a má prý zájem na uskutečnění této dodávky. Její vicepresident Benjamin Winkler dlí toho času v Havaně a očekává zprávy pana Friedländera. O cílech a záměrech organizace C.A.R.E. není ministerstvu zahraničního obchodu zatím nic známo.

Další jednání činil švýcarský představitel odvislé od předložení vzorku 9 mm samopalu, který požadoval urychleně zaslat na Kubu buď zmíněnému Banjaminu Winklerovi nebo přímo náčelníkovi štábu kubánských ozbrojených sil Raulu Castrovi. Ježto zástupci hlavní technické správy MZO, jednající jako pracovníci podniku Omnipol, se pozastavovali vzhledem k povaze požadovaného vzorku nad vhodností jeho zaslání z ČSR přímo na Kubu, souhlasil pan Strub s tím, že jej převezme sám a zajistí ve Švýcarsku jeho rychlé odeslání zájemcům. Předání vzorku bylo provedeno 10. září t.r. po předběžné informaci politického byra ÚV KSČ, jež svým usnesením z 8. 9. 1959 (bod 28) projevilo souhlas s tímto postupem.

Poptávaných 50.000 samopalů kryla by hlavní technická správa MZO ze zásob vojenské správy, která ještě letos může uvolnit 20.000 kusů, zbývajících 30.000 v roce

1960. Pokud jde o náboje, dává ministerstvo národní obrany k dispozici pouze 80 milionů kusů, z toho přibližně čtvrtinu letos, zbytek v příštím roce. Požadavek nábojů (250-500 milionů kusů) je k počtu poptávaných samopalů neúměrně vysoký. Kdyby však zákazník skutečně objednal množství přesahující uvolněnou zásobu MNO, pokusilo by se ministerstvo zahraničního obchodu opatřit je dovozem z Polska nebo Bulharska, případně by ve spolupráci s ministerstvem všeobecného strojírenství hledalo možnosti jejich výroby v ČSR.

Celková paritní hodnota uvedeného materiálu činí cca 32 mil. Kčs, z toho 50.000 kusů 9 mm samopalů čs. vzoru 23/25 cca 14 mil. Kčs a 80 mil. nábojů cca 18 mil. Kčs. Vzhledem k tomu, že jde o zbraně 2. kategorie, již použité, bylo by nutné provést revisi uvedených samopalů. Její zajištění projednává ministerstvo zahraničního obchodu s ministerstvem národní obrany a s ministerstvem všeobecného strojírenství ve snaze uskutečnit první dílčí dodávku v co největším rozsahu nejpozději počátkem prosince, aby bylo vyhověno přání zákazníka. I z našeho ekonomického hlediska by bylo vítáno, kdyby příslušný devizový přínos mohl přispět ke splnění úkolů plánovaných na r. 1959.

Ministr zahraničního obchodu bude v příštím týdnu informovat o jednání se švýcarským zprostředkovatelem a o zamýšleném způsobu dodání uvedených samopalů s municí z ČSR kubánským ozbrojeným silám představitele Státního výboru rady ministrů SSSR pro zahraniční hospodářské styky.

Uskutečnění tohoto obchodu mělo by řadu výhod. Především by šlo o první dodávku speciální techniky k podpoře protimperialistického hnutí v oblasti Střední Ameriky (nebereme-li v úvahu dodávku do Guatemaly), při níž by Československo neuneslo risiko námořní dopravy. Dále by znamenalo výhodné využití zásob vyřazovaných samopalů, kterých ministerstvo národní obrany uvolní pro vývoz postupně do r. 1964 celkem 160.000 kusů. Současně by byla odprodána 9 mm munice starých výrobních ročníků (1946 - 1951).

Otázka dodávek speciální techniky ozbrojeným silám Kuby přes zmíněné zprostředkovatele byla předběžně projednána s ministerstvy zahraničních věcí a národní obrany. Oba uvedené rezorty nemají námitek proti tomuto vývozu. Ministerstvo zahraničního obchodu proto doporučuje politickému byru ÚV KSČ schválit navrhované usnesení.

SÚA, Archív ÚV KSČ, fond 02-2, PB ÚV KSČ, 1958-1962, sv. 259, aj. 343, bod 28, 19 listů.

TRANSLATION FOLLOWS

It is necessary to return these materials to the Technical Department of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia within one month at the latest.

Enclosure I

Resolution

Of the 42nd meeting of the Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia, 24.3.1959.

Point: News about an interview with a representative from the People's Socialist Party of Cuba (Comrade J. Hendrych)

Passed resolution:

On the basis of news about the meeting with a representative of the People's Socialist Party of Cuba the following points are approved:

1. The sending of a trade mission to Cuba with the goal of preparing the road to normalizing diplomatic ties,
2. To express agreement for eventual negotiations about supplying arms should the Czechoslovak delegation be asked,
3. To provide the requested aid with regards to technical equipment for the People's Socialist Party of Cuba's printing house.

To be carried out by: Comrade J. Hendrych

Comrade V. David³

Comrade F. Krajčír⁴

Enclosure III

Memorandum

On talks with Comrade Severo Aguirre, member of the Politburo, Central Committee of the People's Socialist Party of Cuba.

Comrade Aguirre provided information about the situation in Cuba and the work of the People's Socialist Party of Cuba.

³ Václav David was the Czechoslovak Minister of Foreign Affairs.

⁴ František Krajčír was the Czechoslovak Minister of International Trade.

He stated that the partisan movement in Cuba, which began as an isolated action of armed petty bourgeois democrats, gradually changed into a mass movement of armed workers and peasants who form 90% of the revolutionary army. Considerable credit for this development goes to the communist party, which has for many years led the masses of landless people and petty farmers to fight for land reform: the rebel mutineers' leader, Fidel Castro, started to look for support amongst the masses of peasants after the tactic of isolated terrorist acts against the Batista dictatorship failed, and the masses of peasants supported Castro when he adopted the communist slogan of democratic land reform.

In 1958 the Central Committee of the People's Socialist Party of Cuba sent a member of the Politburo, Comrade Rodriguez, to the headquarters of the rebel movement. The Party gave its support to the rebel movement and gained high positions within the organization. A series of significant command posts were held and are held by communists. Fidel Castro, who at the beginning of 1957 still yielded to anticommunist attitudes on the assumption that communists intend the "misuse" him for their own goals, gradually shed his anticommunist prejudices. American imperialism itself had much to do with his positive political development, since on the one hand it flirted with Castro's movement and pretended to sympathize with it, and on the other hand embraced the fascist dictator Batista with all-round military aid.

According to the Cuban comrades, Castro is sensitive to the requests of the masses. In the past the communists criticized Castro often—even publicly—for his incorrect approach that testified to the petty bourgeois mentality of the uprising's leaders. For example, in the spring of last year an appeal for a revolt was made to the soldiers in Batista's army—together with a warning that in the event instructions would not be followed, the leaders of the uprising would be shot. As a result, the honorable members of the ruling army and fascist criminals were brought together for a time.

Fidel Castro belongs to the leftist group "the July 26th movement," to which his younger, though politically more mature brother Raul also belongs (the present leader of the armed forces). In government, Fidel Castro has surrounded himself with honorable,

uncorrupted politicians who are partly fearful of the increasing pressure of American imperialism. The People's Socialist Party of Cuba is pushing for cooperation not only with the leftist elements in "the July 26th movement," but also with its center. In the realm of politics the widest democratic front is working to neutralize the rightist elements in the "July 26th movement."

The Party enjoyed considerable success during the reorganization of workers' divisions, though it must overcome sabotage from the rightist wing of the "July 26th movement," which is opposed to the consistent democratization of the divisions and does not want to cooperate with the communists. In the countryside, communists are working in 300 local peasant unions. The Party supports shared land reform that was begun on the liberated partisan territory and gives landless peasants (so-called *precaristas*) and petty farmers free land up to an area of 26 hectares, and the option of leasing land up to 39 hectares at a low rate.

The People's Socialist Party of Cuba is requesting a change in the institutional law on land reform, which currently requires payment for land in advance, and in cash. In the next stage of the struggle for land reform the Party will request the confiscation of property belonging to landowners. American firms, which own 66% of the agricultural land, fall into this category. Thus, the fight for land reform is related to the fight against imperialism. At the head of the revolutionary government, Fidel Castro took the first step in nationalizing American companies by installing a state control commission into the staff of the American firm Tel. & Tel. Comp., which maintains unproportionately high telephone rates for its customers.

The bourgeois democratic revolution in Cuba was, and remains, largely led by the anti-imperialist petty bourgeois and the national middle-bourgeois. However, the tone is currently not set by the representatives of democratic opposition in the government, but rather by the petty bourgeois leaders of the revolutionary army (Fidel and Raul Castro, E. Guevara), who rely on the people's army. Communists have a high level of influence in this army, and they sympathize with these men [Castro, etc.]. The Cuban revolution

included a combination of the people's partisan struggle and the actions of the working class in the cities, who came to support the people's armed uprising. The actions of the working class (which were above all actively organized by communists) frustrated the intentions of the USA to replace the inevitable fall of Batista's government with a new puppet.

During the course of the progressive bourgeois democratic revolution, the state bourgeois apparatus was largely broken-up: the army has only an insignificant number of the lower-ranking officers from the former ruling army (those who could prove that they did not participate in military actions against the people). The police forces were replaced and the so-called "bureau for the subjugation of communism" was closed down. Those political parties that compromised themselves by participating in the election farce of November 1958 were dissolved. People were replaced in the departments of justice and the municipal boards, including the mayors. Members of the People's Socialist Party of Cuba were actively involved in all these revolutionary actions. Though the Cuban bourgeois democratic revolution did not begin under the leadership of the proletariat, the proletariat's example did influence and continues to influence its course with progressive slogans and tactics. The communists continue to develop increasingly better conditions for fulfilling the anti-imperialist and anti-feudal revolution. Contra-revolutionary forces are currently disorganized and limited to individual groups of reactionary bourgeois that are isolated from the masses. They are gradually reorganizing themselves, especially with the support of the reactionary press. This process will reinstate individual contra-revolutionary fronts of the bourgeois, though according to the opinions of the Cuban comrades, this will still take some time. Therefore, American imperialism cannot openly take up supporting the counterrevolutionaries who pretend to agree with the revolution and propagate the slogan: "for the revolution, but away with the communists." This situation is allowing for the renewal of the People's Socialist Party, which had over 10 000 members at the end of December. Since then, the number of members has apparently increased considerably. The Party publishes a daily, *Hoy (Today)*; a weekly bulletin for its functionaries, *Carta Semanal (Weekly Letter)*; and it is preparing to once again publish the theoretical magazine *Fundamentalos (The Basics)*. The Party's

propaganda has two important tasks: firstly, to explain to the masses that they must become the main force which will determine further development in Cuba, and secondly, to paralyze the anti-communist propaganda spread widely by the bourgeois press, which abuses "freedom for all."

Comrade Aguirre emphasized the fact that the revolutionary commanders, including Fidel Castro, are counting on the fact that after a time, should its planned economic boycott of Cuba prove futile, the USA will proceed to provoke an armed struggle. In this case the exceptional assistance of socialist countries acquires meaning. Of these, the Czechoslovak Socialist Republic has in Cuba particularly favorable conditions to provide aid. Diplomatic ties between the two countries were not interrupted (as they were with the USSR), but they were settled practically as a consequence of the fact that the Czechoslovak charge d'affaires was recalled before February 1948 for economic reasons. Trade with Cuban companies continued even during Batista's dictatorship.

X X X

These concrete questions were raised during the discussion:

1. The sending of a Czechoslovak trade mission to Cuba. It would have a semi-official character and arrive without any publicity. The mission would discuss the possibility of expanding Czechoslovak trade with Cuba, and would emphasize the wish to grant the Cuban government economic aid on the basis of a mutual agreement. The Cuban comrades pledge that for such a trade mission, equipped with full powers and politically well-prepared, they will arrange meetings with the major representatives of the Cuban government, including Fidel Castro.

This is a suitable moment for such a step. According to Comrade Aguirre, the Czechoslovak Socialist Republic can figure as "an ice-breaker of the socialist camp" in the Caribbean region. In relation to this he said that for example, the Chinese People's Republic could purchase Cuban sugar through the Czechoslovak Socialist Republic (thus

far it is purchased through England). In the near future the Cuban comrades will determine which of the Castro government's diplomatic representatives would be best suited to carry out an authorized probe. On the 11th of this month, Comrade Aguirre discussed with Comrade Hloch at the Ministry of International Trade some detailed questions related to the eventual sending of an unofficial Czechoslovak trade mission to Cuba.

2. With regards to the Cuban comrades' request dating to the end of 1958 (the supply of arms to the insurgent army), Comrade Aguirre emphasized that the situation changed with the quick overthrow of the Batista dictatorship. However, in the event that the Cuban government should request the sale of military technology, it would be correct for the Czechoslovak side to oblige. According to the Cuban comrades, such an act would have a very positive psychological effect not only on the masses, but also on the leadership of the "July 26th movement," for which it was always difficult to secure arms.
3. Furthermore, Comrade Aguirre requested technical aid (type-setting machines) for the People's Socialist Party of Cuba's new printing press. He said that the People's Socialist Party will receive assistance from the Communist Party of the Soviet Union and the East German Socialist Party, which will donate a rotary press. From our side it would be possible to provide five well kept line presses that have been utilized until now.

X X X

In advance, Comrade Hendrych voiced his agreement with the suggestions and requests of Comrade Aguirre, adding that he will inform the Party's leadership.

10.3.1959

Central State Archive, Archive of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia, fund 02-2, Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia, 1958-1962, volume 235 and 314, point 14, page 9.

Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia

Strictly confidential!

3552/14

Point: Special technical supplies to Cuba

A Swiss firm is interested in purchasing special technology in the Czechoslovak Socialist Republic for the Cuban armed forces. The Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia was informed in advance. On the basis of its resolution of 8.9.1959, a proposal for signing an authorized contract is being put forward. The matter was discussed with the Ministries of Foreign Affairs and National Defense.

Enclosure I

Proposed resolution

Enclosure III

Report

Presented by: Comrade F. Krajčír

25 September 1959

Number of pages: 8

It is necessary to return these materials to the Technical Department of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia within one month at the latest.

Comrade Hamouz⁵: there is no capacity for repairing submachine guns.

Question of manufacturing munitions

⁵ The first page of this report consists of a page with these hand-written notes.

Comrade Jankovcová, Comrade Krajčír together with Comrade David are to verify in the resolution that the arms are really meant for the Cuban government.

Enclosure I

Resolution

Of the 69th meeting of the Politburo, Central Committee of the Communist Party of
Czechoslovakia, 29.IX.59

Point: Special technical supplies to Cuba

(Comrade F. Krajčír)

Resolution:

The Politburo of the Central Committee of the Communist Party of
Czechoslovakia

- I. takes note of the introduced report
- II. approves of:

1. Realizing the supply of specialized technology, or sending Czechoslovak samples to the Cuban government via a suitable intermediary on the basis of a licence or another official document from a neutral country. This in the event that the Cuban government does not recognize the possibility of discussing these questions with the Czechoslovak government directly, *and that before the realization of these prospective supplies, Comrade Krajčír would present the Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia with an authorized proposal.*⁶
2. The supply of 50 000 9mm guns of the Czechoslovak type 23/25, and the requested amount of corresponding munitions to the Cuban armed forces by way of the Swiss firm Philipp Friedlander as an intermediary.
3. Signing a contract with the Swiss firm P. Friedlander for the supply of the above noted 9mm guns and cartridges, on the basis of a Swiss re-export license and on the condition that the goods be picked-up at the Czechoslovak border, with payment in cash in a

⁶ The section in italics is added to the proposal in pen.

foreign currency, so long as the company in question proves that the goods are designated for the Cuban armed forces.

III. The following are charged with:

1. Comrade Krajčír together with Comrade David are to ensure that before the contract is signed it is proven that the arms are designated for the Cuban government, and a prospective inquiry with the authorized Cuban state organs is not out of the question.
2. In 1959 and 1960, Comrade B. Lomský together with Comrade F. Krajčír are to free from the army's supplies, for the purpose stated in point II/2, a total of 50 000 9mm guns, type 23/25, and 80 million 9mm cartridges, all in a manner that would allow at least 15 000 pieces to be shipped at the beginning of December 1959.

To be undertaken by: Comrade F. Krajčír

Comrade B. Lomský⁷

Comrade V. David⁸

Those to be notified: Comrade O. Šimůnek⁹

Comrade J. Ďuriš¹⁰

Comrade J. Hendrych

IV. Conclusion

With regards to the above, we recommend approving, after deliberations, this addition resolved in point III:

"Comrade F. Krajčír together with Comrade David is charged with ensuring that before the contract is signed it is credibly verified that the arms are designated for the Cuban government, and a prospective inquiry of the relevant Cuban state organs is not out of the question."

⁷ Army General Bohumír Lomský was the Czechoslovak Minister of National Defense.

⁸ In the previous resolution proposal V. David's name was included only in the "those to be notified" column.

⁹ Chairman of the State Planning Committee.

¹⁰ Czechoslovak Minister of Finance.

Furthermore, we recommend adding a sentence with the following wording to Point II/1:

"...and that, before the realization of these prospective supplies, the Minister of Foreign Trade would always present the Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia with a relevant proposal."

Prague, 28 September 1959

Department Head:

Signature unreadable

Enclosure III

Report

For the Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia regarding the discussion on supplies of specialized technology from the Czechoslovak Socialist Republic to the Cuban armed forces.

At the beginning of September of this year, the Swiss citizen, Willy Strub, visited the Ministry of International Trade's main Technical Department.¹¹ He produced a document with the credentials of Mr. Philipp Friedlander who is authorized by the Swiss to deal in arms and war supplies (license #1876 Eidg. Militardep.). The purpose of his trip was to discuss the possibility of supplying 50 000 pieces of 9mm guns and ammunition (5-10 000 pieces per gun) to the Cuban armed forces.

The Cuban locals have been interested in special technology from Czechoslovakia since the end of 1958. At the end of December last year, on behalf of a purely Costa Rican firm, the Czechoslovak national in charge of trade and assigned to Mexico passed on a request for military technology to aid Fidel Castro's units. Back then, the possibility of supplying trophies or older Czechoslovak arms was consulted with the Soviets. On January 7th of this year, the Soviet State Committee of Ministers for Foreign Affairs voiced a positive stance towards Czechoslovakia's intention to aid the

¹¹ The main Technical Department of the Ministry of International Trade is de facto Omnipol. Apart from the export of so-called "special materials" under the company Omnipol, which concerns itself with foreign trade, the employees of the Technical Department were directly responsible for acquiring goods under embargo by the West.

liberation struggle in Cuba. In connection, the Politburo of the Communist Party of Czechoslovakia in its resolution of 20 January 1959 (point 15) gave the Minister of International Trade the task of realizing the aforementioned supplies after a preliminary consultation with Soviet representatives, should the new Cuban government request them.

While discussing the news of the interview with the People's Socialist Party of Cuba representative, the 42nd meeting of the Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia also concerned itself with the question of supplying special technical aid to Cuba. The relevant resolution of 24 March 1959 (point 7) stipulated that a trade mission will be sent to Cuba, which amongst other things should inform the Cubans of our agreement with the eventual discussions concerning the supply of arms.

On the basis of this, in July of this year the head of the Czechoslovak trade mission, Comrade Maruška, held talks with the Director of the National Institute for Land Reform, Captain Jimenez. In the closing discussions the above named Cuban functionary affirmed interest in arms from the Czechoslovak Socialist Republic. At the same time he voiced the opinion of the head of the government, Dr. Fidel Castro, that given the current tense situation the purchase of these goods could only be made by way of a third country, otherwise direct supplies from Czechoslovakia could be politically manipulated by the United States, as in the case of Guatemala.

Therefore, the Ministry of International Trade assumes that, taking into consideration the current viewpoint of the Cuban representatives, it would be useful to take advantage of suitable intermediaries, and possibly realize special technical supplies of Czechoslovak types to Cuba. This would be done on the basis of a license or another official document from one of the neutral states (Switzerland, Austria, Sweden, Finland).

The recent visit of Mr. W. Strub to Prague seems to be in line with the stated conception of the Cuban locals, who apparently found it suitable to locate an intermediary in neutral Switzerland. Willy Strub said that the transaction would be made on the basis of a proper Swiss re-export license, and in several shipments. Mr. Friedlander would personally come to Czechoslovakia to sign the authorized contract, and this on the condition that the price include transport to the Czechoslovak border, as well as transport to a loading dock (which should be in Rostock, West Germany), and that the shipment overseas would be arranged by the buyer. Payment would be made in Swiss Francs on an irreversible line of credit that Schweizerische Bankgesellschaft, Zurich, would open at the Czechoslovak State Bank in Prague. Mr. Strub also said that the purchase would be financed by the American religious organization, C.A.R.E., which is apparently as a part of its charity work a major buyer of Cuban sugar, and apparently has an interest in our particular shipment. C.A.R.E.'s Vice-President, Benjamin Winkler, is in Havana at this time and awaiting news from Mr. Friedlander. Thus far, the Ministry of International Trade knows nothing about the goals and intentions of the C.A.R.E. organization.

The Swiss representative discussed other issues not dependent upon the supply of 9mm guns, which he asked be quickly sent to Cuba either through the aforementioned Benjamin Winkler, or directly to the leader of the Cuban armed forces, Raul Castro. However, employees of the Ministry of International Trade (acting as employees of Omnipol) slowed discussions due to doubts about the suitability of sending the requested samples from the Czechoslovak Socialist Republic directly to Cuba, so Mr. Strub agreed to take them himself and arrange in Switzerland their quick shipment to the interested parties. Having informed the Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia beforehand, and with a resolution passed on 8.9.1959 (point 28) agreeing with this plan, the goods were handed over on September 10th of this year.

The called for 50 000 guns would be covered by the main technical division of the Ministry of International Trade from its military supplies, allowing them to

release 20 000 pieces this year, and the remaining 30 000 in 1960. As far as cartridges are concerned, the Ministry of National Defense is putting only 80 million pieces up for disposal, and of this about 1/4th this year and the rest next year. The requested number of cartridges (250-500 million pieces) is disproportionately high when compared with the number of requested guns. However, if the customer were to really order an amount exceeding the number of supplies freed by the Ministry of National Defense, the Ministry of International Trade would try to import the goods from either Poland or Bulgaria, and possibly, together with the Ministry of General Engineering they would try to find a means for the manufacture of these goods in the Czechoslovak Socialist Republic.

The total cost value of the noted supplies amounts to about 32 million Kčs, of which the 50 000 9mm guns of Czechoslovak type 23/25 equal about 14 million Kčs, and the 80 million cartridges about 18 million Kčs. Considering the fact that arms of the 2nd category are involved—that is, used arms—it would be necessary to undertake an inspection of these guns. The Ministries of International Trade, National Defense and General Engineering are discussing this inspection in an effort to realize the first shipment in the greatest possible sum by the beginning of December at the latest, so that the wishes of the customer are adhered to. In addition, from our economic perspective, should the relevant payment in international currency add to the fulfillment of tasks planned for the year 1959, this would be welcomed.

Next week the Minister of International Trade will inform a representative from the Soviet State Committee of Ministers for International Trade of the discussions with the Swiss intermediary, and of the planned route for supplying the Cuban armed forces with the above noted guns and ammunition from the Czechoslovak Socialist Republic.

The realization of this transaction would have a series of advantages. Above all, it would be the first supply of specialized technology for use in the support of an anti-

imperialist movement in the Central American region (not considering the supplies sent to Guatemala), and at the same time Czechoslovakia would not carry the risk of the naval transport. Furthermore, it would be a useful way to utilize guns already put out of commission, and the Ministry of National Defense would gradually release a total of 160 000 pieces for export by the year 1964. At the same time, old ammunition manufactured in the years 1946-1951 would be sold.

The question of supplying the Cuban armed forces with specialized technology by way of an intermediary was first discussed with the Ministries of Foreign Affairs and National Defense. Neither have objections to this export of goods. Therefore, the Ministry of International Trade recommends that the Politburo of the Communist Party of Czechoslovakia pass the proposed resolution.

Central State Archive, Archive of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia, fund 02-2, Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia, 1958-1962, Vol. 259 and 343, point 29, page 19.